

VERSLAG van de excursie der K.N.B.V. naar Ootmarsum en omgeving van 1 tot 9 Augustus 1946.

Ootmarsum was het uitgangspunt van de Unio 1946. De voorzitter van onze Commissie voor het Floristisch Onderzoek van Nederland, Dr Ir A. W. KLOOS JR had een geschikt pied-à-terre gevonden in Hotel de la Poste van de heer J. H. A. BEUKERS, dat ons wel niet kon bergen, maar waar toch onze maaltijden verzorgd werden, terwijl wij hier en daar in 't dorp sliepen.

13 en 14 Juni had KLOOS al reeds een verkenningsexcursie gemaakt, bij welke gelegenheid 7 kwartierhokjes werden geïnventariseerd, te weten: M7. 28. 11, 13, 12/21, 23, 31/32, 43 en 38. 21. Bovendien werden nog een paar losse notities gemaakt in M7. 18. 33, 28. 12, 21, 31, 32, 34. De ingevulde lijsten zagen er niet gek uit. Trouwens, een aantal deelnemers aan de Unio kende de streek al enigszins, doordat zij er op eigen gelegenheid al eens waren geweest. De excursies van de Ned. Bot. Ver. waren in die buurt nooit verder gekomen dan Albergen bij Almelo in Juli 1870. Wel was er in Juni 1905 een „Plantenkaartjes-excursie” geweest, maar daarvan zijn de resultaten nooit gepubliceerd.

Zo begon de Unio dan op 1 Aug. 1946 te Almelo, waar we bij het station *Galinsoga quadriradiata* troffen. Per auto werden we — dat waren VAN DIJK, HEIMANS, JOH. JANSEN, KERN, KLOOS, VAN OOSTSTROOM, PIET en SLOFF — naar Ootmarsum gebracht, waar we P. JANSEN troffen. Later kwamen nog BOER, BRAND en DE BRUIN.

Die 1e Augustus werd, de traditie getrouw, het „woonhok” M7 28.32 nog geïnventariseerd en een deel van 28.14, d.i. in de richting van Oud-Ootmarsum. Daarbij toonde P. JANSEN ons *Festuca loliacea* van hetzelfde slootkantje, waar hij de plant $\pm$ 20 jaar te voren ook gevonden had.

Vrijdag 2 Augustus gingen we in de voormiddag de weg op naar Albergen, waarbij we in M7. 28.32 en 31 voornamelijk de oligocene leemgroeve tegen de Kuipersberg bekeken. We vonden daar weer de aardige vegetatie van *Fragaria vesca fruct. alb.*, die KLOOS reeds bij zijn voor-excursie had gezien.

's Middags wandelden we de weg naar Denekamp tot de kruising van de Tiggelter beek. Hierbij werden M 7.28.41 en 42 geïnventariseerd.

Zaterdag 3 Aug. werd bestemd voor een wandeling, die de hele dag in beslag nam, nl. naar de bronnen van de Springendalse beek. Hierbij werden M7.28. 14, 12, 11 en 13 bekeken. Opmerkelijk was hier de *Montia*, die we over drie kwartierhokken verspreid in verschillende beekloopjes vonden, aansluitend bij de vondst van KLOOS in Juni. Vroegere noteerders hebben deze planten hetzij als *Montia minor*, hetzij als *M. rivularis* genoteerd. Het leek ons alles *Montia lamprosperma*. Bij de verificatie van het herbarium-materiaal uit Leiden kon KLOOS de aanwezige Ootmarsumse planten eveneens tot *M. lamprosperma* brengen.

Zondag 4 Augustus bekeken we eerst de Ootmarsumse Ringwal Oost in M7.28.32. Hierna begon de wandeling langs de zuivel-fabriek naar het water-reservoir in M7. 28.34. Daar begon een wegje zuidwaarts, waarlangs KLOOS bij de voor-excursie in een aardappel-akker *Equisetum silvaticum* had gevonden. Deze groeide er nog, volop zelfs en allermint in de schaduw. Ook de *Equisetum arvense* in die akker was vreemd. Er waren er bij, die habitueel aan *E. arvense* × *silvaticum* deden denken, wat achteraf toch niet juist gebleken is. Verder gaande inventariseerden we M7.28.43 en kwamen zo in het broekland bij de oude kooi. Hier kon ons medelid PIET de zeer zeldzame Syrphide *Eristalomyia cryptarum* bemachtigen.

In dit broekterrein misten we wel de oude accommodatie, toen we excursionnisten bij ons hadden met auto's. Nu moesten we voor de lunch teruglopen naar Ootmarsum, ruim drie kwartier gaans, met het plan om 's middags naar hetzelfde terrein terug te keren.

Dat deden we via de Denekamper weg, waarbij we door het ontgonnen Tilligter Broek kwamen en zo tevens in M7.28.42.44 konden noteren. Langs de weg, die wij volgden, konden we het Kooibroek niet verder inkomen, zodat we met een omwegje door M7.38.21 terug keerden. In dit terrein was ons zowel 's morgens als 's middags opgevallen de fraaie vegetatie van *Agrimonia odorata*.

Maandag 5 Aug. maakten we weer een hele-dag-excursie naar het bronnenland van de Mosbeek bij hoeve Paus-Klein-Jan achter Oerbekke. Deels wandelend, deels fietsend, deels per bus gingen we eerst naar Vasse, onderweg noterend in M7.27. 24 en 21. Daarbij

viel op *Leersia* aan de plas bij de watermolen van Hazelbekke. Van Vasse uit liepen we gezamenlijk langs de Hooiweg door M7.17.43. 44 en 42 naar het bronnenland, dat we zonder de aanwijzingen van de heer PIET wellicht niet gevonden zouden hebben. Het zag er nog zeer fraai uit met de vegetatie van *Pinguicula*, *Parnassia*, *Vaccinium Oxycoccus*, *Orchis* e.d. Echter zat er nogal wat *Phragmites* in, dat op den duur de andere planten wel wat zal overgroeien. En dan is de hoge rand rond het bronnenland reeds in cultuur. Niettemin, we genoten voor het moment en rekten het verblijf nog door, uitgestrekt tussen de *Juniperus* aan de hoge rand, ons meegenomen boterhammetje te verorberen. De fietsers keerden, toen we tenslotte opgebroken waren, langs dezelfde weg als 's morgens terug. De wandelaars tippelden al hokkend door M7.27. 22 en 28. 31. terug.

Dinsdag 6 Aug. trokken we er op uit naar 't kanaal Nordhorn-Almelo, sommigen per fiets, anderen te voet. Onderweg hokkend in M7. 28. 34 en 38. 12 en 14 noteerden we langs de weg reeds *Dianthus deltoïdes*. Langs het kanaal in 38. 23 en 24 kwam deze volop, tezamen met andere planten uit het dal van de Dinkel: *Euphorbia Cyparissias*, *Thymus Chamaedrys*, *Agrimonia Eupatoria* e.d. De Hunenborg in M7. 38. 24 en 22 viel tegen. Planten van zonnige stroomdalkanten, die HEIMANS daar in 1934 kon noteren, als *Galium verum*,⁹ *Thymus Chamaedrys* waren er niet meer te vinden; het geheel was dichtgegroeid. Terugkerend langs de zuidkant van het kanaal, vonden we daar aan de oever op een paar plekken *Leersia* en verder de pas kort tevoren ontdekte *Alisma lanceolatum*, die er tezamen met *Alisma Plantago* groeide. Beide soorten waren goed te onderscheiden. Ten eerste aan de bladeren, die bij *A. lanceolatum* belangrijk smaller zijn. Dan aan de stijl, die bij *A. lanceolatum* kort, bij *A. Plantago* belangrijk langer is en aan de vorm van de vrucht. Maar het meest opvallende kenmerk is reeds de bloeitijd. *A. lanceolatum* heeft 's morgens open bloemen, *A. Plantago* 's middags. Dit bleek hier langs het kanaal volkomen op te gaan. We hadden nog een buitenkansje: op twee plaatsen vonden we de nog slechts twee maal gevonden en in Groningen door opzettelijke kruising verkregen bastaard van beide *Alisma*'s.

We gingen langs het kanaal de Agelerbrug voorbij, steeds de zuidoever houdend, tot het Paris-bosje op de grens van M7. 38 31 en 32. We troffen er *Paris quadrifolia* aan (ook in 5-bladige exx.) *Sanicula*, *Viola Riviniana*, *Rhamnus cathartica*, *Circaea lutetiana*, *Lysimachia nemorum*, *Primula elatior*, enz.

Woensdag 7 Aug. gingen we met een merkbaar gereduceerd gezelschap noordwaarts, richting Neuenhaus. Eerst aan de oostzijde van de straatweg door M7. 28. 23 en 24, waarbij we langs de Poel-

beek, de Vlasbeek en de Hollandse Graven kwamen. Het fraaist was een tredplantengezelschap langs een van de zandwegen met *Scirpus setaceus*, *Radiola*, *Cicendia* en *Peplis*.

Na de middag splitsten we ons: KLOOS en JOH. JANSSEN gingen per fiets er op uit richting Denekamp, waar ze in M8. 21. 34 en 31. 11, 12, 13 verschillende Dinkelplanten konden noteren en ook *Solanum Dulcamara flor. alb.* zagen.

HEIMANS, PIET en SLOFF noteerden in M7.28. 32, 31, 33, 27. 44 en 42. Het beekdal in het laatste hokje viel tegen.

Donderdag 8 Aug. was SLOFF nog alleen over. Hij vulde de voorhanden notities in M7. 28. 34, 33, 27. 44, 37. 22, 24, 23 wat aan om vervolgens langs de noordkant van het kanaal in 37. 41 en 42, 38. 31. 14 te hokken. Het bosje tegenover het twee dagen te voren bekeken Paris-bosje, plaatselijk bekend als „Achter de Voorst” bleek nagenoeg hetzelfde aspect te hebben als zijn overbuurman: *Paris*, *Sanicula*, *Primula*, *Circaea*, *Viola Riviniana*.

Vrijdag 9 Aug. was ook voor SLOFF de laatste dag, waarop de Springendalse beek en omgeving nog eens verder bekeken werd en de grenshokjes M7. 18. 31, 32, 33, 34, 43 en 44 werden doorlopen. Deze leverden eigenlijk alleen nog een rijke plek *Montia lamprosperma* op. De noordelijke spreng van de Sprengendalse beek, die nu bezocht werd, viel tegen: afgetrapt door de vele daar rond kamperende padvindsters was er weinig te beleven.

Zo werd deze laatste dag eigenlijk een teleurstelling. Maar thuisgekomen, viel dat toch weg: Ootmarsum was ons door het aantrekkelijke landschap uitstekend bevallen en de verzamellijst voor M7 vertoonde het lang niet onaardige aantal van 560 soorten en variëteiten van phanerogamen en vaatcryptogamen.

Een aantal mossen en paddestoelen werd bovendien genoteerd. En die zullen ook in de I.V.O.N.-albums worden opgenomen. In dit verslag gaan wij ze echter voorbij. Doordat noch bryologen, noch mycologen van de partij waren, hebben we natuurlijk van alles over het hoofd gezien, zodat een lijst alleen een verkeerd beeld kan geven van wat er groeit. Ook phytosociologen ontbraken ditmaal: het blijft dus bij een floristische opsomming.

Alvorens het overzicht der genoteerde planten op te maken, eerst iets over hetgeen uit de bezochte streek bij de I.V.O.N. bekend was. Jammer genoeg ontbreekt de gelegenheid na te gaan wat de oudste floristen rond Ootmarsum al verzameld hadden.

Zo vinden we als eerste notities voor het blad M7 de hoklijstjes van de Plantenkaartjesexcursie van 12 tot 14 Juni 1905 door BLIJDENSTEIN, VAN BREEMEN, LAKO, MEJ. RUST en WACHTER. Bij deze gelegenheid werden op het traject Denekamp-Ootmarsum-Alber-

gen-Almelo in de door ons bezochte streek geïnventariseerd de kwartierhokken M7. 27. 43, 44, 28. 14, 23, 31, 32, 33, 34, 41, 42, 43, 44, 37. 12, 13, 14, 21, 22, 31, 38. 11, 12, 21, 22. Dat leverde 309 soorten op.

De volgende maand, om precies te zijn op 8 Juli 1905, inventariseerde BLIJDENSTEIN het hokje M7. 37. 43, waarvoor hij 68 soorten aantekende, waarvan 5 nieuw.

Dat was in de eerste tijd van de kwartierhok-inventarisatie volgens het Systeem GOETHART en JONGMANS. Toen dat begon te stagneren, is LAKO verder gegaan Overijssel te inventariseren voor zijn Cartografische flora van die provincie, welke als manuscript op het Rijksherbarium berust. Daar zijn de gegevens van de hierboven genoemde hoklijsten in verwerkt, maar ook andere, eigen notities, die niet van in het I.V.O.N.-archief berustende lijsten afkomstig zijn. Alle vermeldingen van LAKO zijn in de I.V.O.N.-albums overgenomen, wat voor het gebied in kwestie nog 45 nieuwe soorten opleverde.

Schrijver dezes maakte in 1929 enkele notities in M7. 28.12 bij de sprengen van de Sprengendalse beek: geen nieuwe soorten.

In 1931 bezocht KRUSEMAN de hokjes M7. 38, 23 en 24, wat 176 soorten opleverde, waarvan 36 (vnl. planten langs het kanaal Almelo—Nordhorn) nieuw waren.

Pinksteren 1934 was KRUSEMAN weer in de streek: inventarisatie van M7. 37. 32, 33, 34 met 199 soorten, waarvan 19 nieuw.

In datzelfde jaar 1934 bezocht HEIMANS van Denekamp uit het kanaal Nordhorn—Almelo en de streek benoorden Oostmarsum: M7. 18. 33, 28. 11, 21, 38. 14, 24 en 31 met 216 soorten, waarvan 25 nieuw.

Juni 1936 was KRUSEMAN opnieuw in de streek. Deels met Mevr. M. C. KRUSEMAN-JANSEN, deels alleen inventariseerde hij M7. 17. 44, 18. 33, 34, 28. 12, 38. 13, 41, 42, 44, terwijl hij nog sociologische opnamen maakte in 27. 11, 28. 14, 31 en 38. 42. Dat leverde 277 soorten op, waarvan 17 nieuw.

Daarna kwamen nog wat losse aanvullingen: enkele notities van F. P. JONKER uit 1937 voor M7. 38. 32: 1 nieuwe soort. Enkele sociologische opnamen van W. H. DIEMONT uit 1939 voor M7. 17. 44, 27. 32, 28. 11, 12, 38. 32, 42: 4 nieuwe soorten. Twee gedeeltelijke inventarisaties door TH. WEEVERS van M7. 38. 33 en 34 uit 1939: 6 nieuwe soorten. Een sociologische opname voor M7. 38. 23 door M. F. MÖRZER BRUINS en V. WESTHOFF uit 1941: geen nieuwe soorten.

Zo waren er eind 1945 voor het door ons bezochte gebied 467 soorten bekend.

Bij de voor-excursie naar Ootmarsum op 13 en 14 Juni 1946 maakte KLOOS, zoals al eer vermeld, min of meer volledige inventarisatie van M7. 18. 33, 28. 11, 12, 13, 21, 23, 31, 32, 34, 43 en 38. 21. De verzamellijst daarvan komt tot 306 soorten, waarvan 28 nieuw.

Daarna kwam dan onze excursie, die in de 45 bezochte hokjes van het kaartblad M7 in totaal 548 plantensoorten (resp. onder-soorten) telde, waarvan 53 geheel nieuw waren.

Voor de 4 hokjes van M8, die bezocht werden, waren dat 267 soorten. Uit oudere opgaven (Plantenkaartjes-excursie 1905, HEIMANS 1934 en J. J. PIET 1937) waren er 203 soorten bekend. Wij konden daar 115 soorten aan toevoegen, zodat het bezochte deel van M8 nu op 318 soorten kwam. Op enkele uitzonderingen na waren deze reeds uit M7 bekend of zijn deze daar door ons ook gevonden.

In totaal kwamen we voor het bezochte gebied van M7 en M8 aan oude en nieuwe opgaven op 600 phanerogamen en vaatcryptogamen, hierna vermeld. Slechts 38 daarvan werden niet door KLOOS bij zijn voor-excursie of door ons allen bij de Unio genoteerd. Wij hebben dus wel een goede neus gehad!

In de overzichtslijst worden de andere genoteerde cryptogamen niet vermeld; die opsomming zou te onvolledig zijn geworden. Wel zijn de notities daarvan in de betrokken I.V.O.N.-albums opgenomen.

Bijlage.

PLANTENSOORTEN UIT DE IN 1946 BEZOCHTE KWARTIERHOKJES.

Acer Pseudoplatanus M7. 17. 43, 27. 44, 28. 31, *Achillea Millefolium* 43 × in M7, 3 × in M8, *A. Ptarmica* 32 × in M7, 4 × in M8, *Acorus Calamus* M7. 28. 34, 37. 41, 42, 38. 14, 32 (d.i. vnl. langs het kanaal Nordhorn-Almelo), *Adoxa Moschatellina* wel bij vroegere invent., *Aegopodium Podagraria* 21 × in M7, 3 × in M8, *Aesculus Hippocastanum* M7. 28. 13, 32, 43, *Aethusa Cynapium* M7. 17. 43, 28. 23, 32, 34, 41, 42, *Agrimonia Eupatoria* M7. 38. 23, 24, 32, M8. 31. 13 (d.i. alle langs het kanaal N.-A.), *Agrimonia odorata* (nieuw) M7. 28. 44, *Agrostemma Githago* wel bij vroegere invent., *Agrostis alba* (= *A. stolonifera*) 39 × in M7, 4 × in M8; P. JANSEN verzamelde van deze soort *fm. prorpens, gigantea* en *natans*, *A. canina* 13 × in M7, 2 × in M8, *A. vulgaris* (= *A. tenuis*) 41 × in M7, 4 × in M8; ex. in herb. JANSEN-WACHTER, *Aira caespitosa* (= *Deschampsia caespitosa*) 13 × in M7, 2 × in M8, *A. discolor* (= *D. setacea*) wel in Cartogr. Flora van Overijssel door LAKO, *Aira flexuosa* (= *D. flexuosa*) 25 × in M7, 2 × in M8, *Ajuga reptans* 12 × in M7, *Alchemilla arvensis* M7. 27. 42, 28. 13, 31, 41, *Alisma lanceolatum* (nieuw) M7. 38. 14, 32, M8. 31. 12; ex. in herb. KLOOS, *A. lanceolatum* × *Plantago* (nieuw) M7. 38. 14, 32; ex. in herb. KLOOS, *Alisma natans* (= *Elisma natans*) M7. 28. 12, 21, 34, *Alisma Plantago-aquatica* 20 × in M7, 3 × in M8, *Alisma ranunculoides* (= *Echinodorus ranunculoides*) wel bij vroegere invent., *Alnus glutinosa* 36 × in M7, 1 × in M8, *A. incana* (nieuw) M7. 17. 42, 28. 33, *Alopecurus fulvus* (nieuw) M8. 21. 34, 31. 12, *A. geniculatus*

11 × in M7, 1 × in M8, *A. pratensis* M7. 28. 32, 34, 41, *Amelanchier canadensis* wel bij vroegere invent., *Anagallis arvensis* M7. 28. 32, *Andromeda Polifolia* wel bij vroegere invent., *Anemone nemorosa* M7. 28. 31, 38. 32, *Angelica silvestris* 34 × in M7, 1 × in M8, *Anthemis arvensis* M7. 17. 42, 43, 44, 18. 34, 43, 28. 12, 23, *Anthoxanthum odoratum* 29 × in M7, 4 × in M8, *A. Puelii* (= *A. aristatum*) 23 × in M7, 2 × in M8, *Anthriscus silvestris* M7. 28. 12, *Apera Spica-venti* 16 × in M7, *Arenaria serpyllifolia* M7. 38. 14, 23, *Arnoseris minima* M7. 17. 43, 44, 27. 44, 28. 12, 13, 23, 31, 37. 23, *Arrhenatherum elatius* 10 × in M7, 1 × in M8, *Artemisia campestris* (nieuw) M7. 38. 23, *A. vulgaris* 14 × in M7, 3 × in M8, *Asplenium Ruta-muraria* wel bij vroegere inv., *Athyrium Filix-femina* 26 × in M7, 3 × in M8, *Atriplex latifolia* (= *A. hastata*) M7. 17. 43, 28. 12, 23, 31, 34, 41, 43, M8. 21. 34, *A. patula* M7. 18. 31, 28. 11, 31, 32, 34, 37. 24, *Avena caryophylla* (= *Aira caryophylla*) M7. 38. 14, 23, 24, M8. 31. 11, 12, 13, *A. fatua* (nieuw) M7. 28. 31, *A. flavescens* (= *Trisetum flavescens*), wel bij vroegere invent., *A. praecox* (= *Aira praecox*) M7. 27. 42, 28. 34, 38. 23, 24, M8. 31. 11, 13, *A. sativa* (nieuw) M7. 17. 43, 44, 27. 22, 42, 44, 28. 33, 41, 43.

Batrachium hederaceum (= *Ranunculus hederaceus*) M7. 28. 14, *B. heterophyllum* (= *Ranunculus aquatilis*) M7. 28. 31, *B. trichophyllum* (= *Ranunculus trichophyllus*) (nieuw) M7. 28. 23, 24, M8. 31. 12, *Bellis perennis* 20 × in M7, 2 × in M8, *Berula angustifolia* (= *Sium erectum*) 13 × in M7, 1 × in M8, *Betula* sp. 41 × in M7, 2 × in M8, *Bidens cernuus* M7. 38. 21, *B. tripartitus* 33 × in M7, 1 × in M8, *Blechnum Spicatum* 12 × in M7, *Brassica Napus* wel bij vroegere invent., *B. oleracea* M7. 28. 32, 42, *Briza media* M7. 38. 14, 23, 24, 31, 32, M8. 31. 13, *Bromus mollis* 15 × in M7, 3 × in M8, *B. racemosus* M7. 28. 22, *B. sterilis* M7. 28. 12, *Butomus umbellatus* M7. 38. 32, M8. 21. 34, 31. 12.

Calamagrostis epigeios M7. 38. 23, 32, M8. 31. 12, 13, *C. lanceolata* (= *C. canescens*) 12 × in M7, *Callitriche hamulata* (nieuw) M7. 28. 12, M8. 21. 34, *C. spec.* M7. 17. 42, 28. 12, 31, 42, 43, 38. 21, *Calluna vulgaris* 39 × in M7, 3 × in M8, *id. fa decumbens* M7. 28. 11, 37. 41, *Caltha palustris* 13 × in M7, *Campanula rotundifolia* 22 × in M7, 3 × in M8, *Cannabis sativa* wel bij vroegere invent., *Capsella Bursa-pastoris* 29 × in M7, 3 × in M8, *Cardamine amara* wel bij vroegere invent., *C. pratensis* 10 × in M7, 2 × in M8, *Carex acuta* (= *C. gracilis*) M7. 27. 42, 28. 24, 41, 42, 44, M8. 21. 34, *C. acutiformis* (nieuw) M7. 28. 44, *C. canescens* M7. 28. 13, 14, 24, 38. 21, *C. demissa* Hornem. (nieuw) M7. 17. 42, 28. 22, 24, *C. disticha* M7. 28. 14, 24, 41, 44, *C. echinata* M7. 17. 42, 27. 44, 28. 11, 12, 13, 14, 33, 44, *C. elongata* M7. 27. 42, M7. 28. 12, 22, 24, 42, 38. 21, 22, 24, M8. 31. 12, *C. flava* ssp. *Oederi* (= *C. serotina* Mér.) M7. 28. 12, 42, *C. glauca* (= *C. flacca*) M7. 38. 32, *C. hirta* 10 × in M7, 3 × in M8, *C. leporina* 10 × in M7, *C. muricata* (nieuw) M7. 38. 14, M8. 21. 34, *C. pallescens* (nieuw) M7. 28. 31, *C. panicea* M7. 17. 42, 28. 12, 22, 44, 38. 23, 32, M8. 21. 34, *C. paniculata* M7. 27. 22, 28. 14, *C. pilulifera* M7. 17. 44, 18. 31, 27. 22, 28. 11, 12, 23, 38. 23, 32, *C. Pseudocyperus* M7. 27. 22, 28. 44, 37. 23, 38. 14, 21, 22, 24, *C. remota* 13 × in M7, *C. riparia* M7. 28. 42, 44, 38. 23, *C. rostrata* (= *C. inflata*) M7. 17. 42, 28. 12, 13, 22, 24, M8. 21. 34, *C. stricta* (= *C. reticulosa* Peterm.) (nieuw) M7. 38. 22, *C. vesicaria* M7. 28. 12, 42, 44, 38. 21, 24, *C. vulgaris* (= *C. stolonifera*) M7. 17. 42, 28. 12, 13, 14, 22, 44, 38. 21, *Carpinus Betulus* M7. 27. 24, 28. 14, 32, 41, M8. 31. 12, *Castanea sativa* M7. 28. 12, *Centaurea Cyanus* 26 × in M7, *C. Jacea* sens. ampl. 10 × in M7, 4 × in M8, *Cerastium arvense* M7. 28. 42, M8. 21. 34, 31. 13, *C. glomeratum* M7. 28. 12, 31, 42, *C. semidecandrum* M7. 28. 31, *C. triviale* (= *C. caespitosum*) 32 ×

in M7, 4 × in M8, *Chaerophyllum temulum* 17 × in M7, 1 × in M8, *Chelidonium majus* M7. 17. 43, 28. 32, 38. 13, *Chenopodium album* 33 × in M7, 1 × in M8, *C. polyspermum* M7. 17. 43, 28. 14, 31, 32, 34, 44, 38. 22, *Chrysanthemum inodorum* (= *Matricaria inodora*) M7. 28. 31, 34, 42, 43, 44, 38. 22, *C. Leucanthemum* 21 × in M7, 3 × in M8, *C. Parthenium* (nieuw) M7. 28. 12, 32, 34, *C. segetum* M7. 28. 31, 43, 38. 12, *Chrysosplenium alternifolium* wel bij vroegere inv., *Cicendia filiformis* M7. 28. 22, *Cicuta virosa* M7. 37. 41, 42, 38. 12, 14, 23, 31 (d.i. langs het kanaal Nordhorn-Almelo), *Circaea lutetiana* M7. 28. 14, 32, 38. 13, 14, 32, *Cirsium anglicum* (= *C. dissectum*, nieuw) M7. 17. 42, *C. arvense* 23 × in M7, 4 × in M8, *C. lanceolatum* (= *vulgare*) 9 × in M7, 1 × in M8, *C. palustre* 36 × in M7, 1 × in M8, *C. p. fl. alb.* (nieuw) M7. 27. 42, 28. 21, 42, *Comarum palustre* 13 × in M7, *Convallaria majalis* M7. 18. 33, 28. 12, *Convolvulus arvensis* M7. 28. 31, *C. sepium* (= *Calystegia sepium*) 15 × in M7, 1 × in M8, *Cornus sanguinea* M7. 38. 32, *Corrigiola litoralis* wel bij vroegere inv., *Corydalis claviculata* 10 × in M7, 1 × in M8, *Corylus Avellana* 19 × in M7, 1 × in M8, *Corynephorus canescens* M7. 18. 33, 27. 21, 28. 12, 14, 37. 42, *Crataegus monogyna* 14 × in M7, *C. Oxyacantha* 9 × in M7, *Crepis virens* (= *C. capillaris*) 9 × in M7, 2 × in M8, *Cuscuta Epithymum* M7. 17. 44, 18. 33, 34, 27. 42, 28. 11, 12, 22. (in 28. 12 behalve op Calluna ook op *Vaccinium Myrtillus*, ex. in herb. Kloos), *C. europaea* M8. 21. 34, 31. 12, *Cynosurus cristatus* 11 × in M7, 2 × in M8.

Dactylis glomerata 26 × in M7, 3 × in M8, *Daucus Carota* M7. 17. 42, 28. 12, 13, 23, 31, 38. 12, 14, 23, M8. 31. 11, *Dianthus deltoides* M7. 38. 12, 14, 23 (hier ook heel licht), 24, M8. 21. 34, 31. 12, 13, *Draba verna* (= *Erophila verna*) wel bij vroegere invent., *Drosera intermedia* M7. 17. 42, 28. 21, 22, 37. 41, 38. 23, *D. rotundifolia* M7. 17. 42, 18. 44, 28. 14, 21, 22, 37. 41, 38. 23,

Elodea canadensis M7. 28. 24, 42, 44, M8. 31. 12, *Epilobium angustifolium* 34 × in M7, 1 × in M8, *E. hirsutum* M7. 27. 44, 28. 24, 31, 33, 41, 37. 23, 38. 21, 23, 24, M8. 31. 12, 13, *E. montanum* 11 × in M7, 1 × in M8, *E. palustre* 12 × in M7, 1 × in M8, *E. parviflorum* 10 × in M7, 2 × in M8, *E. roseum* 7 × in M7, 2 × in M8, *E. tetragonum* wel bij vroegere invent., *E. virgatum* (= *obscurum*) 22 × in M7, *E. palustre* × *virgatum* (= × *E. Schmidtianum* Rostk.) (nieuw) M7. 17. 42, (ex. in herb. KERN & REICHGELT), *E. roseum* × *virgatum* (= × *E. brachiatum* Celak.) (nieuw) M7. 28. 14, (ex. in herb. KERN & REICHGELT), *Epipactis latifolia* (= *E. Helleborine*) M7. 28. 44, 38. 14, 23, 24, 31, 32, M8. 31. 12, *Equisetum arvense* 20 × in M7, 3 × in M8, *E. limosum* (= *fluviatile*) M7. 17. 42, 28. 12, 14, 37. 23, 38. 22, 24, M8. 21. 34, 31. 13, *E. litorale* (= *E. arvense* × *limosum*) (nieuw) M7. 27. 44, 28. 14, 24, 31, 33, 41, 43, 44, 37. 23, 38. 24, *E. palustre* 18 × in M7, 4 × in M8, *E. silvaticum* M7. 28. 34 (ex. in herb. Kloos), *Erica Tetralix* 39 × in M7, 3 × in M8, *E. T. flor. alb.* (nieuw) M7. 37. 22, *Erigeron acer* M7. 38. 14, 23, M8. 31. 12, *E. canadensis* 8 × in M7, 2 × in M8, *Eriophorum polystachyum* (= *E. angustifolium*) 12 × in M7, *E. vaginatum* wel bij vroegere invent., *Erodium cicutarium* f. *pimpinellifolium* 9 × in M7, *Erysimum cheiranthoides* M7. 28. 31, 32, 42, M8. 21. 34, 31. 12, *Erythraea Centaureum* (= *Centaureum umbellatum*) M7. 38. 23, M8. 31. 12, *Eupatorium cannabinum* 21 × in M7, 4 × in M8, *Euphorbia Cyparissias* (nieuw) M7. 38. 23, 24, *E. Helioscopia* M7. 28. 12, 14, 21, 31, 32, 41, *E. Peplus* (nieuw) M7. 28. 23, 32, *Euphrasia Odontites* (nieuw) M7. 37. 24, *E. officinalis-gracilis* (nieuw) M7. 17. 44, 28. 22, *E.o. - nemorosa* 10 × in M7, 2 × in M8, *E.o. - stricta* 13 × in M7, 2 × in M8, *Evonymus europaeus* M7. 28. 44, 38. 22, 24,

Fagus silvatica M7. 17. 43, 28. 11, 23, 32, *Festuca arundinacea* M7. 28. 12, 13, 24, 38. 12, 23, *F. elatior* (= *F. pratensis*) 17 × in M7, 2 × in M8, *F. gigantea* 9 × in M7, 1 × in M8, *F. loliacea* (= *F. pratensis* × *Lolium perenne*) in M7. 28. 32 op dezelfde plek waar P. JANSEN voor ± 20 jaar de plant al gevonden had, *F. ovina*, 23 × in M7, 3 × in M8, *F. rubra* 23 × in M7, 4 × in M8, *Ficaria verna* (= *Ranunculus Ficaria*) wel bij vroegere invent., *Filago minima* M7. 38. 23, 24, M8. 31. 13, *Fragaria vesca* 8 × in M7, *F. v. fruct. alb.* (nieuw) M7. 38, 31, *Fraxinus excelsior* 18 × in M7, 1 × in M8, *Fumaria officinalis* M7. 28. 32.

Galeobdolon luteum (= *Lamium Galeobdolon*) M7. 27. 44, 28. 31, 33, *Galeopsis bifida* 15 × in M7, 3 × in M8, *G. ochroleuca* (= *G. segetum*) M7. 17. 44, 18. 32, 28. 13, 32, 38. 23, 24, M8. 31. 13, *G. Tetrahit* 36 × in M7, 3 × in M8, *Galinsoga parviflora* (nieuw) M7. 28. 12, 31, 32, 41, *G. quadriradiata* (nieuw) M7. 45. 11, d.i. bij station Almelo, M7. 28. 31, ex. in herb. v. OOSTSTROOM, *Galium Aparine* 20 × in M7, 3 × in M8, *G. Molugo* 26 × in M7, 4 × in M8, *G. palustre*. 17 × in M7, 1 × in M8, *G. saxatile* M7. 28. 11, 23, *G. uliginosum* 13 × in M7, 2 × in M8, *G. verum* M8. 21. 34, *Genista anglica* 28 × in M7, 1 × in M8, *G. pilosa* M7. 17. 42, 28. 11, 23, 37. 22, *Gentiana Pneumonanthe* 15 × in M7, *Geranium dissectum* (nieuw) M7. 28. 32, 34, 41, *G. molle* M7. 27. 44, 28. 23, 32, 38. 14, *G. pusillum* M7. 28. 31, 32, *G. Robertianum* 15 × in M7, *Geum urbanum* 16 × in M7, 1 × in M8, *Glechoma hederacea* 20 × in M7, 2 × in M8, *Glyceria fluitans* 21 × in M7, 3 × in M8, *G. plicata* M7. 28. 14, 34, 44, 38. 12, 24, *G. spectabilis* (= *G. maxima*) 16 × in M7, 4 × in M8; ex. in herb. P. JANSEN, *Gnaphalium silvaticum* M7. 17. 42, 44, 18. 34, 27. 22, 42, 37. 22, *G. uliginosum* 28 × in M7, 2 × in M8.

Hedera Helix 25 × in M7, 2 × in M8, *Heleocharis acicularis* (= *Eleocharis acicularis*, nieuw) M7. 28. 44, *Heleocharis palustris* (= *Eleocharis palustris*) M7. 28. 12, 38. 32, *Heleocharis uniglumis* (= *Eleocharis uniglumis*, nieuw) M7. 28. 22, *Heleosciadium inundatum* (= *Apium inundatum*) wel bij vroegere invent., *Heracleum Sphondylium* 21 × in M7, 2 × in M8, *Hieracium Auricula* M7. 27. 44, 28. 21, 22, 33, 44, *H. laevigatum* 18 × in M7, *H. murorum* M7. 28. 34, 43, *H. Pilosella* 33 × M7, 4 × in M8, *H. Sabaudum* (nieuw) M7. 17. 43, 27. 24, 28. 34, 43, *H. umbellatum* 25 × in M7, 3 × in M8, *H. vulgatum* (= *H. Lachenalii*) M7. 17. 43, 18. 43, 27. 21, 28. 12, 41, 43, *Holcus lanatus* 34 × in M7, 4 × in M8, *H. mollis* 22 × in M7, *Hordeum murinum* M7. 28. 31, *Hottonia palustris* M7. 28. 24, 42, 38. 22, *Humulus Lupulus* 22 × in M7, 3 × in M8, *Hydrocharis Morsus-ranae* M7. 28. 44, 38. 24, M8. 31. 11, 13, *Hydrocotyle vulgaris* 21 × in M7, 2 × in M8, *Hypericum Helodes* (= *H. elodes*) M7. 37. 41, *H. humifusum* M7. 17. 44, 28. 11, *H. perforatum* 27 × in M7, 2 × in M8, *H. quadrangulum* (= *H. maculatum*) M7. 28. 13, 42, M8. 21. 24, 31. 12, *H. tetrapterum* 16 × in M7, 1 × in M8, *Hypochoeris radicata* 21 × in M7, 1 × in M8.

Ilex Aquifolium 14 × in M7, *Illecebrum verticillatum* M7. 18. 44, 27. 21, 28. 11, 37. 22, 38. 13, *Impatiens Noli-tangere* M7. 27. 22, 28. 23, 24, *Iris Pseudacorus* 13 × in M7, 1 × in M8.

Jasione montana 26 × in M7, 2 × in M8, *Juncus bufonius* 30 × in M7, 3 × in M8, *J. compressus* M7. 28. 41, *J. conglomeratus* 32 × in M7, 3 × in M8, *J. effusus* 39 × in M7, 3 × in M8, *J. effusus v. compactus* (nieuw) M7. 17. 43, 28. 14, *J. filiformis* M7. 28. 13, *J. lamprocarpus* (= *J. articulatus*) 17 × in M7, 1 × in M8, *J. squarrosus* 14 × in M7, *J. supinus* (= *J. bulbosus*) 8 × in M7, *J. sylvaticus* (= *J. acutiflorus*) 30 × in M7, 2 × in M8,

Juncus tenageia M7. 28. 11, *J. tenuis* (= *J. macer*) 35 × in M7, 3 × in M8, *Juniperis communis* 20 × in M7, 1 × in M8.

Lactuca muralis (= *Mycelis muralis*, nieuw) M7. 38. 32, *Lamium album* 14 × in M7, *L. amplexicaule* M7. 28. 32, *L. purpureum* M7. 18. 32, 28. 23, 32, 34, 43, M8. 31. 12, *Lampsana communis* (= *Lapsana communis*) 21 × in M7, 1 × in M8, *Lappa notha* (= *Arctium nothum*, nieuw) M7. 27. 22, 24, 44, 28. 14, 23, 32, *Larix decidua* M7. 28. 12, *Lathyrus pratensis* M7. 27. 44, 28. 32, 33, 34, 41, 43, *Leersia oryzoides* (nieuw) M7. 27. 21, 38. 24, 32, (ex. in herb. KERN & REICHGELT), *Lemna minor* 13 × in M7, 2 × in M8, *L. polyrrhiza* (= *Spirodela polyrrhiza*) M7. 17. 42, 28. 24, 34, M8. 31. 12, *Leontodon autumnalis* 41 × in M7, 2 × in M8, *Limnanthemum nymphaeoides* (= *Nymphoides peltata*) M7. 37. 41, 42, 38. 14, 31, 32, *Listera ovata* wel bij vroegere inv., *Littorella lacutris* wel bij vroegere inv., *Lobelia Dortmanna* wel bij vroegere inv., *Lolium multiflorum* 13 × in M7, 2 × in M8, *L. perenne* 35 × in M7, 3 × in M8, *Lonicera Periclymenum* 31 × in M7, *Lotus corniculatus* M7. 17. 42, 28. 32, 34, 37. 23, 24, M8. 21. 34, *L. uliginosus* 34 × in M7, 3 × in M8, *Lupinus luteus* (nieuw) M7. 17. 42, 27. 42, 38. 12, *L. polyphyllus* (nieuw) M8. 31. 12, *Luzula campestris* 7 × in M7, 1 × in M8, *L. multiflora* 12 × in M7, 1 × in M8, *L. multiflora* v. *congesta* M7. 28. 11, *L. pilosa* M7. 28. 31, 32, *Lychnis diurna* (= *Melandrium diurnum*) M7. 17. 43, 27. 21, 37. 31, 38. 23, *Lychnis Flos-cuculi* 31 × in M7, *Lychnis vespertina* (= *Melandrium album*) M7. 28. 31, *Lychnis diurna* × *vespertina* (= *M. dubium*, nieuw) M7. 28. 31, *Lycopodium clavatum* M7. 28. 23; ex. in herb. KLOOS, *L. inundatum* M7. 17. 42, 28. 14, 22, 38. 23, *Lycopsis arvensis* (nieuw) M7. 28. 32, *Lycopus europaeus* 34 × in M7, 1 × in M8, *Lysimachia nemorum* M7. 28. 24, 38. 32, *L. Nummularia* 16 × in M7, 1 × in M8, *L. thyrsiflora* M7. 28. 12, 24, 42, 38. 32, *L. vulgaris* 30 × in M7, 4 × in M8, *L. vulgaris* *Klinggraeffii* M7. 28. 31, *Lythrum Salicaria* 26 × in M7, 3 × in M8.

Maianthemum bifolium M7. 28. 44, 38. 24, 32, M8. 31. 12, *Malachium aquaticum* M7. 28. 32, 41, 42, 43, 38. 24, M8. 31. 13, *Malva rotundifolia* (= *M. pusilla*, nieuw) M7. 28. 32, *M. silvestris* M7. 28. 14, *Matricaria Chamomilla* 16 × in M7, 1 × in M8, *M. discoidea* (= *M. matricarioides*, nieuw) 18 × in M7, 2 × in M8, *Medicago lupulina* M7. 27. 22, 28. 13, 32, 38. 12, 14, *Melampyrum pratense* 16 × in M7, 1 × in M8, *Mentha aquatica* 18 × in M7, 1 × in M8, *M. arvensis* 22 × in M7, *M. velutina* (nieuw) M7. 18. 34, *M. verticillata* (nieuw) 11 × in M7, *Menyanthes trifoliata* M7. 17. 42, 27. 44, 28. 22, 24, 33, 42, *Milium effusum* wel bij vroegere inv., *Moehringia trinervia* Mu. 17. 42, 28. 12, 23, 32, 41, 38. 22, 24, *Molinia coerulea* 39 × in M7, 1 × in M8, *Montia lamprosperma* M7. 17. 42, 18. 33, 28. 11, 12, 14, 21 (ex. in herb. KLOOS, oudere ex., aanwezig in Rijksherb. en verenigingsherb., verzameld o.a. in 1905 als *M. minor* en als *M. rivularis*, bleken ook tot *M. lamprosperma* te behoren). *Myosotis caespitosa* M7. 17. 43, 28. 12, 43, 38. 22, M8. 31. 12, *M. hispida* (= *M. collina*) M7. 28. 12, *M. intermedia* (= *M. arvensis*) 15 × in M7, *M. palustris* (= *M. scorpioides*) 22 × in M7, 2 × in M8, *M. versicolor* M7. 38. 22, 32, *Myrica Gale* 17 × in M7, 1 × in M8, *Myriophyllum spicatum* M7. 37. 42, 38. 14, 23, 24, 32.

Nardus stricta 20 × in M7, 2 × in M8, *Narthecium ossifragum* M7. 17. 42, 28. 21, 22, 38. 23, *Nasturtium amphibium* (= *Rorippa amphibia*) M7. 28. 14, 24, 42, 44, 38. 21, M8. 21. 34, *Nasturtium officinale* M7. 17. 42, 38. 24, 42, 38. 32, *N. palustre* (= *Rorippa islandica*) M7. 27. 22, 28. 11, 12, 21, 34, 38. 21, 22, M8. 31. 12, *N. silvestris* (= *Rorippa silvestris*) M7. 28.

12, *Nuphar luteum* 10 × in M7, 3 × in M8, *Nymphaea alba* 9 × in M7, 3 × in M8.

Oenanthe fistulosa 12 × in M7, 1 × in M8, *Oe. Phellandrium* (= *Oe. aquatica*) M7. 28. 42, 44, 38. 21, 22, 24, M8. 31. 11, 12, *Oenothera biennis* M7. 28. 23, 38. 24, M8. 21. 34, *Orchis incarnata* wel bij vroegere inv., *O. latifolia* M7. 17. 42, *O. maculata* M7. 17. 42, 27. 42, 37. 41, 38. 23, *Ornithogalum umbellatum* wel bij vroegere inv., *Ornithopus perpusillus* 16 × in M7, 2 × in M8, *O. sativus* (nieuw) M7. 17. 42, 43, 44, *Osmunda regalis* M7. 28. 21, 42, 38. 23, *Oxalis Acetosella* 9 × in M7, *O. stricta* M7. 27. 44, 28. 23, 32, 33, 34, 43, 38. 11.

Panicum Crus-galli (= *Echinochloa Crus-galli*) 21 × in M7, *Panicum lineare* (= *Digitaria Ischaemum*) 8 × in M7, 2 × in M8, *Papaver dubium* M7. 28. 32, *P. somniferum* (nieuw) M7. 28. 12, 32, 42, *Paris quadrifolia* M7. 38. 14, 32, *Parnassia palustris* M7. 17. 42, 38. 14, 32, *Pastinaca sativa* (nieuw) M8. 21. 34, 31. 12, *Pedicularis palustris* wel bij vroegere inv., *P. sylvatica* M7. 17. 42, 43, 28. 11, 22, 44, *Peplis Portula* M7. 17. 44, 18. 44, 28. 12, 14, 22, 24, 44, 38. 21, *Petasites officinalis* (= *P. hybridus*) M7. 28. 23, 34, *Phalaris arundinacea* 17 × in M7, 2 × in M8, *Phegopteris Dryopteris* (= *Dryopteris Linnaeana*) wel bij vroegere inv., *Phleum pratense* 11 × in M7, 1 × in M8, *Phragmites communis* 19 × in M7, 3 × in M8, *Physalis Franchetii* (nieuw) M7. 28. 34, *Pilularia globulifera* wel bij vroegere inv., *Pimpinella saxifraga* 12 × in M7, 3 × in M8, *Pinguicula vulgaris* M7. 17. 42, *Pinus silvestris* 26 × in M7, *Pirus communis* wel bij vroegere inv., *P. malus pumila* M7. 27. 22, 24, 28. 31, *Plantago lanceolata* 42 × in M7, 4 × in M8, *P. major* 42 × in M7, 4 × in M8, *Platanthera bifolia* M7. 17. 42, 18. 33, 28. 12/21, *Poa annua* 43 × in M7, 3 × in M8, *P. nemoralis* 9 × in M7, 1 × in M8, *P. pratensis* 17 × in M7, 3 × in M8, *P. serotina* (= *P. palustris*) M7. 27. 21, 44, 28. 24, 33, 44, 38. 21, M8. 21. 34, 31. 12, *P. trivialis* 13 × in M7, *Polygala depressa* (= *P. serpyllifolia*, nieuw) M7. 18. 33, 28. 12/21, *P. vulgaris* M7. 18. 33, 28. 12/21, 38. 23, *Polygonatum multiflorum* M7. 28. 31, 38. 14, 32, M8. 31. 12, *Polygonum amphibium* 19 × in M7, 3 × in M8, *P. aviculare* 33 × in M7, 4 × in M8, *P. Convolvulus* 19 × in M7, 2 × in M8, *P. cuspidatum* (nieuw) M7. 28. 32, *P. dumetorum* 11 × in M7, 4 × in M8, *P. Fagopyrum* (= *Fagopyrum sagittatum*) M7. 17. 44, 27. 44, 28. 33, *P. Hydropiper* 25 × in M7, *P. lapathifolium* 22 × in M7, 2 × in M8, *P. minus* (nieuw) 11 × in M7, 1 × in M8, *P. mite* 14 × in M7, *P. nodosum* M7. 27. 42, 28. 13, 21, 31, 41, 44, *P. Persicaria* 22 × in M7, 1 × in M8, *P. tataricum* (= *Fagopyrum tataricum*, nieuw) M7. 17. 44, 27. 44, *Polypodium vulgare* 21 × in M7, *Polystichum Filix-mas* (= *Dryopteris Filix-mas*) 20 × in M7, 2 × in M8, *P. spinulosum* (= *D. austriaca*) 27 × in M7, waarvan 19 × ssp. *dilatatum* en 12 × ssp. *eu-spinulosum*, *Populus canadensis* M7. 37. 23, 24, 41, *P. canescens* (nieuw) M7. 28. 11, *P. nigra* (nieuw) M7. 28. 32, *P. serotina* M7. 28. 11, *P. tremula* 25 × in M7, 1 × in M8, *Potamogeton crispus* (nieuw) M7. 28. 34, 37. 41, 42, *P. lucens* M7. 38. 14, 23, 24, 32, M8. 31. 12, 13, *P. natans* M7. 28. 12, 24, 42, 44, *P. pectinatus* (nieuw) M7. 38. 14, 24, 32, *P. perfoliatus* M7. 37. 41, 42, 38. 14, 23, 24, 32, M8. 31. 12, 13, *P. polygonifolius* (= *P. oblongus*) M7. 28. 14, *Potentilla Anserina* 23 × in M7, 4 × in M8, *P. reptans* (nieuw) M7. 28. 41, *P. Tormentilla* (= *P. erecta*) 41 × in M7, 3 × in M8, *Primula elatior* M7. 38. 14, *Prunella vulgaris* 35 × in M7, 3 × in M8, *P. v. fl.alb.* M7. 28. 13, *P. v. fl.roseis* M7. 28. 12, 22, 31, 43, 38. 14, *Prunus avium* M7. 17. 42, 28. 14, 23, 41, 44, 38. 24, *P. domestica* wel bij vroegere inv., *P. Padus* 10 × in M7, 1 × in M8, *P. serotina* M7. 17.

44, 28. 11, 42, *P. spinosa*. 19 × in M7, *Pteris aquilina* (= *Pteridium aquilinum*) 14 × in M7, 1 × in M8, *Pulicaria dysenterica* M8. 31. 12.

Quercus Robur 45 × in M7, 2 × in M8, *Q. rubra* M7. 18. 34, 28. 31, 44, 38. 24.

Radiolæ *Linoïdes* M7. 28. 22, *Ranunculus acer* 32 × in M7, 3 × in M8, *R. auricomus* wel bij vroegere inv., *R. Flammula* 23 × in M7, 1 × in M8, *R. Lingua* M8. 31. 13, *R. repens* 34 × in M7, 3 × in M8, *R. sceleratus* M7 in 28. 31, 34, 41, 42, *Raphanus Raphanistrum* (nieuw) M7. 17. 43, 27. 44, 28. 13, 23, 31, 33, *Rhamnus catharticus* M7. 38. 32, *Rh. Frangula* (= *Frangula Alnus*) 41 × in M7, 1 × in M8, *Rhinanthus major* (= *Rh. glaber*) 26 × in M7, 3 × in M8, vaak in ssp. *montanus* Schwartz, *Rh. minor* (nieuw) M7. 28. 41, *Rhynchospora alba* M7. 17. 42, 28. 21, 37. 41, 38. 23, *Rh. fusca* M7. 17. 42, 28. 21, 37. 41, 38. 23, *Ribes Grossularia* (= *R. Uva-crispa*) M7. 28. 12. *R. nigrum* M7. 28. 23, 24, 42, 43, 44, 38. 24, *R. rubrum* (= *R. silvestre*) M7. 27. 22, 28. 44, *Robinia Pseudo-Acacia* 8 × in M7, *Rosa canina* 17 × in M7, 1 × in M8, *R. dumetorum* (nieuw) 7 × in M7, 2 × in M8, *R. rugosa* M7. 28. 42, *Rubus caesius* M7. 28. 24, 38. 32, M8. 31. 12, *R. idaeus* 23 × in M7, 2 × in M8, *R. plicatus* (nieuw) M7. 17. 42, 28. 12, 23, *R. suberectus* (nieuw) M7. 17. 43, 27. 22, 28. 14, 23, 31, 43, 38. 21, *R. div. spp.* 38 × in M7, *Rumex Acetosa* 32 × in M7, 4 × in M8, *R. Acetosella* 36 × in M7, 3 × in M8, *R. acutus* (= *R. pratensis*, nieuw) M7. 28. 31, *R. conglomeratus* 17 × in M7, 3 × in M8, *R. crispus* M7. 28. 24, 31, 32, 34, 44, M8. 21. 34, 31. 12, *R. Hydrolapathum* 15 × in M7, 4 × in M8, *R. obtusifolius* 24 × in M7, 1 × in M8, *R. sanguineus* M7. 27. 44, 28. 24, 34, 41, 38. 21. 24.

Sagina nodosa (nieuw) M7. 38. 14, 23, M8. 31. 12, 13, *S. procumbens* 14 × in M7, 1 × in M8, *Sagittaria sagittifolia* M7. 28. 24, 44, 37. 42, 38. 23, M8. 21. 34, 31. 11, 12, *Salix alba* 11 × in M7, 1 × in M8, *S. amygdalina* (= *S. triandra*, nieuw) M7. 28. 11, 24, 34, 41, 44, 38. 24, M8. 21. 34, 31. 12, *S. aurita* 30 × in M7, *S. Caprea* × 9 in M7, *S. cinerea* 28 × in M7, 1 × in M8, *S. purpurea* (nieuw) M7. 28. 41, *S. repens* 30 × in M7, 2 × in M8, *S. undulata* (= *S. alba* × *triandra*, nieuw) M7. 28. 34, *S. viminalis* M7. 18. 44, 28. 12, 14, 31, 42, 38. 24, M8. 21. 34, *S. aurita* × *cinerea* (nieuw) M7. 28. 14, 44, *S. Caprea* × *cinerea* (nieuw) M7. 28. 34, *S. cinerea* × *viminalis*. (nieuw) M7. 28. 13, *Sambucus nigra* 10 × in M7, *Sanicula europaea* M7. 38. 14, 32, *Sarothamnus scoparius* 37 × in M7, 4 × in M8, *Scirpus caespitosus* (= *Trichophorum caespitosum*) M7. 17. 42, 28. 11, 14, 37. 41, 38. 23; alleen ssp. *germanicus* (Palla), *Scirpus fluitans* (= *Isolepis fluitans*) wel bij vroegere inv., *Scirpus lacustris* (= *Schoenoplectus lacustris*) M7. 28. 24, 38. 31, 32, *Scirpus pauciflorus* (= *Eleocharis pauciflora*) M7. 17. 42, *Scirpus setaceus* (= *Isolepis setacea*) M7. 17. 42, 28. 12, 22, 24, 42, *Scirpus silvaticus* 14 × in M7, 1 × in M8, *Scleranthus annuus* 19 × in M7, 3 × in M8, *Scrophularia alata* (Bälbisii of Neesii?) M7. 28. 42, *S. nodosa* 19 × in M7, 1 × in M8, *Scutellaria galericulata* 9 × in M7, 2 × in M8, *Secale cereale* (= *Triticum cereale*) M7. 17. 43, 44, 18. 34, 27. 24, 28. 12, 34, 41, *Sedum purpureum* (= *S. Telephium* ssp. *purpureum*) M7. 17. 43, 28. 31, 42, 44, 38. 24, M8. 31. 11, *Sempervivum tectorum* (nieuw) M7. 28. 43, *Senecio aquaticus* 16 × in M7, 1 × in M8, *S. Jacobaea* (nieuw) M7. 38. 23, *S. silvaticus* 23 × in M7, 1 × in M8, *S. viscosus* (nieuw) M7. 28. 32, *S. vulgaris* 13 × in M7, *Setaria glauca* (= *S. pumila*, nieuw) M7. 28. 12, *S. viridis* (nieuw) M7. 28. 14, 32, *Silene inflata* (= *S. vulgaris*) M7. 38. 14, M8. 31. 13, *Sinapis arvensis* M7. 27. 44, 28. 33, 34, *Sisymbrium officinale* 16 × in M7, 3 × in M8, *S. Thalianum* (= *Arabidopsis Thaliana*) M7. 38. 23, M8. 21. 34, 31. 12, *Sium latifolium* M7. 28. 43, 44, 38. 21, 23, 24, M8. 31. 13, *Solanum Dulc-*

amara) 18 × in M7, 2 × in M8, S. D. flor. alb. M8, 21. 34 (ex. in herb. KLOOS, S. nigrum 12 × in M7, S. tuberosum M7. 17. 43, 18. 34, 27. 42, 28. 31, Solidago serotina (nieuw) M7. 17. 43, 28. 23, S. Virga-aurea M7. 17. 43, 28. 31, 38. 22, 31, 32, M8, 31. 12, Sonchus arvensis M7. 27. 21, 42, 44, 28. 12, S. asper 10 × in M7, 1 × in M8, S. oleraceus 8 × in M7, 1 × in M8, Sorbus Aucuparia 43 × in M7, 1 × in M8, Sparganium affine (= S. angustifolium) wel bij vroegere inv., S. minimum M8. 31. 13, S. ramosum (= S. erectum) 17 × in M7, 1 × in M8, waarbij 7 × herkend de ssp. neglectum, S. simplex M7. 18. 43, 28. 12, 38. 24, M8. 21. 34, 31. 12, 13, Spargula arvensis 30 × in M7, 3 × in M8, S. Morisonii (= S. vernalis) wel bij vroegere inv., Spargularia rubra M7. 17. 43, 44, 28. 12, 21, 32, 38. 14, 23, 24, Spiraea salicifolia M7. 28. 41, M8. 21. 34, 31. 11, S. Ulmaria (= Filipendula Ulmaria) 25 × in M7, 3 × in M8, Stachys arvensis M7. 28. 31, 34, 38. 22, S. palustris 23 × in M7, 3 × in M8, S. silvatica 24 × in M7, 1 × in M8, Stellaria glauca (= S. palustris) M7. 27. 42, 28. 23, 42, 44, 38. 22, M8, 21. 34, S. graminea 29 × in M7, 4 × in M8, S. Holostea 13 × in M7, 1 × in M8, S. media 27 × in M7, 1 × in M8, S. nemorum wel bij vroegere inv., S. uliginosa (= S. Alsine) 14 × in M7, 1 × in M8, Stratiotes aloides (nieuw) M7. 28. 24, Succisa pratensis 34 × in M7, 3 × in M8, Symphytum officinale M7. 18. 44, 28. 21, 31, 34, 42, 43.

Tanacetum vulgare 30 × in M7, 4 × in M8, Taraxacum officinale 35 × in M7, 4 × in M8, Taxus baccata wel bij vroegere invent., Teesdalia nudicaulis 8 × in M7, Teucrium Scorodonia M7. 27. 44, 28. 31, 33, Thalictrum flavum M7. 28. 24, 38. 23, Thlaspi arvense wel bij vroegere invent., Thrinicia hirta (= Leontodon nudicaulis) M7. 28. 11, 12, 14, 23, 34, 41, 42, Thymus Serpyllum ssp. Chamaedrys (= Th. pulegioides) M7. 38. 14, 23, 24, M8. 21. 34, 31. 11, 12 d.i. alle langs het kanaal Almelo-Nordhorn, Thysselinum palustre (= Peucedanum palustre) 13 × in M7, 2 × in M8, Tilia ulmifolia (= Tilia cordata) wel bij vroegere inv., Torilis Anthriscus (= T. japonica) 16 × in M7, 3 × in M8, Trifolium arvense M7. 38. 12, 14, 23, 24, M8. 31. 11, 13, T. hybridum 21 × in M7, T. incarnatum (nieuw) M7. 17. 42, T. minus (= T. dubium) 21 × in M7, 2 × in M8, T. pratense 44 × in M7, 4 × in M8, T. p. fl. alb. M7. 28. 34, T. repens 46 × in M7, 4 × in M8, T. r. flor. ros. M7. 28. 41, Triglochin palustre M7. 17. 42, 28. 22, 42, 38. 32, Triodia decumbens (= Sieglingia decumbens) 16 × in M7, 2 × in M8, Triticum repens (= Agropyrum repens) 9 × in M7, 2 × in M8, Tussilago Farfara 12 × in M7, 2 × in M8, Typha angustifolia in zeer fijnbladige vorm M7. 28. 21, T. latifolia 9 × in M7, 1 × in M8.

Urtica dioica 34 × in M7, 3 × in M8, U. urens M7. 27. 22, 28. 32, 41, 43, 38. 22, Utricularia minor (nieuw) M7. 17. 42.

Vaccinium Myrtillus 24 × in M7, 3 × in M8, V. Oxycoccus (= Oxycoccus quadripetalus, nieuw) M7. 17. 42, 38. 23, V. Vitis-idaea 12 × in M7, 3 × in M8, Valeriana dioica 10 × in M7, V. officinalis 29 × in M7, 1 × in M8, Valerianella olitoria (= V. Locusta) wel bij vroegere inv., Verbascum nigrum (nieuw) M7. 28. 13, V. Schraderi (= V. Thapsus, nieuw) M7. 28. 14, Veronica agrestis M7. 17. 43, 28. 32, V. Anagallis M7. 28. 34, 38. 12, V. arvensis M7. 28. 12, 13, 21, 31, 34, 41, M8. 31. 12, V. Beccabunga M7. 28. 23, 24, 32, 42, 38. 12, 21, V. Chamaedrys 9 × in M7, 1 × in M8, V. hederifolia wel bij vroegere inv., V. longifolia M8. 21. 34, 31. 12, V. officinalis M7. 28. 12, 31/32, 43, 38. 32, V. scutellata M7. 17. 42, 28. 11, 12, 38. 21, V. serpyllifolia M7. 17. 42, 28. 31, 44, 37. 22, 38. 14, 23, 24, Viburnum Opulus 13 × in M7, 1 × in M8, Vicia angustifolia 19 × in M7, V. Cracca 25 × in M7, 2 × in M8, V. hirsuta 10 × in M7, 1 × in M8, V. sepium wel bij vroegere

inv., *V. villosa* wel bij vroegere inv., *Viola canina* M7. 28. 12, 23, 44, 37. 42, 38. 23, M8. 21. 34, 31. 12, *V. palustris* 14 × in M7, 1 × in M8, *V. Riviniana* 11 × in M7, 1 × in M8, *V. silvestris* nog wel bij vroegere inv. genoteerd, *V. canina* × *V. Riviniana* (nieuw) M7. 17. 44, *V. tricolor* ssp. *arvensis* 19 × in M7, *V. tricolor* ssp. *vulgaris* M7. 17. 44, 28. 42, 37. 23.

JAN G. SLOFF.